

บทที่ 4

ข้อมูลพื้นฐาน ลักษณะธุรกิจและผลการดำเนินงานของบริษัทในกลุ่มสื่อสาร

ในบทนี้จะได้กล่าวถึงข้อมูลพื้นฐานต่างๆ ลักษณะของธุรกิจและผลประกอบการของกลุ่มสื่อสารที่ทำการเลือกมาศึกษาทั้ง 4 หลักทรัพย์ โดยข้อมูลทั้งหมดได้มาจากแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี (แบบ 56-1) จาก คณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (กลต.) และตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยซึ่งมีรายละเอียดต่างๆดังต่อไปนี้

4.1 บริษัท แอดวานซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส จำกัด (มหาชน) หรือ “ADVANCE”

4.1.1 ข้อมูลพื้นฐานของบริษัท

บริษัท แอดวานซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส จำกัด (มหาชน) หรือ “ADVANCE” เป็นบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2534 โดยบริษัทประกอบธุรกิจให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ในย่านความถี่ 900 MHz ทั้งระบบอนาล็อก NMT (Nordic Mobile telephone) และระบบดิจิทัล GSM Advance (Global System for Mobile Communication) บริษัทมีการให้บริการข้ามแดนอัตโนมัติ (Automatic International Roaming) ซึ่งปัจจุบันสามารถนำไปใช้ได้มากกว่า 85 ประเทศทั่วโลก นอกจากนี้บริษัทยังมีบริการโทรศัพท์เคลื่อนที่แบบชำระค่าบริการล่วงหน้า (Pre-paid) ภายใต้ชื่อ “1-2-Call” และมีบริษัทย่อยคือบริษัท ดิจิตอล โฟน จำกัด (DPC) ซึ่งให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ในย่านความถี่ 1800 MHz ในระบบดิจิทัล GSM 1800 ณ วันที่ 31 มกราคม พ.ศ. 2545 โดยบริษัทมีส่วนแบ่งตลาดในสัดส่วนประมาณร้อยละ 60 ของตลาดโทรศัพท์เคลื่อนที่ในประเทศไทย (ไม่รวมส่วนแบ่งตลาดของ DPC อีกร้อยละ 4.8)

บริษัท แอดวานซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส จำกัด (มหาชน) (“ADVANCE”) จดทะเบียนเป็นบริษัทจำกัด เมื่อวันที่ 24 เมษายน 2529 โดยมีวัตถุประสงค์เริ่มแรกในการดำเนินธุรกิจให้เช่าและให้บริการคอมพิวเตอร์ ต่อมาในปี 2532 บริษัท ชินวัตรคอมพิวเตอร์ แอนด์ คอมมิวนิเคชั่นส์ จำกัด (มหาชน) ซึ่งปัจจุบันได้เปลี่ยนชื่อเป็นบริษัท ชิน คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) ได้เข้ามาเป็นผู้ถือหุ้นของบริษัทในสัดส่วนร้อยละ 60 ของทุนจดทะเบียน และได้เปลี่ยนวัตถุประสงค์ในการดำเนิน

ธุรกิจเป็นการให้บริการโทรคมนาคม เมื่อวันที่ 5 พฤศจิกายน 2534 หุ้นสามัญของบริษัทได้เข้าเป็นหลักทรัพย์จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย และในวันที่ 19 กุมภาพันธ์ 2542 Singtel Strategic Investments Private Limited (“SingTel”) ซึ่งเป็นบริษัทในกลุ่ม Singapore Telecommunications Pte. Ltd. ประเทศสิงคโปร์ซึ่งดำเนินธุรกิจเทคโนโลยีสื่อสารและโทรคมนาคมได้เข้าถือหุ้นในบริษัท ปัจจุบัน SingTel เป็นผู้ถือหุ้นในบริษัททั้งสิ้นร้อยละ 19.35

นอกเหนือจากธุรกิจโทรศัพท์เคลื่อนที่แล้ว บริษัทยังได้ขยายการลงทุนในกิจการที่เกี่ยวข้องกับโทรคมนาคมโดยในเดือนธันวาคม 2541 บริษัทได้เข้าถือหุ้นในบริษัท แอดวานซ์ ไวร์เลส มาร์เก็ตติ้ง จำกัด (AWM) ในสัดส่วนร้อยละ 99.99 ซึ่งดำเนินธุรกิจเกี่ยวกับการจำหน่ายโทรศัพท์เคลื่อนที่ จากนั้นในเดือนกุมภาพันธ์ 2542 บริษัทได้เพิ่มสัดส่วนการถือหุ้นในบริษัท แอดวานซ์ เพจจิง จำกัด (APG) (เดิมชื่อ บริษัท ชินวัตร เพจจิง จำกัด) ซึ่งดำเนินธุรกิจให้บริการโทรศัพท์ติดตามตัว จากเดิมร้อยละ 60.00 เป็นร้อยละ 99.99 และในเดือนตุลาคม 2542 บริษัทเข้าถือหุ้นในบริษัท แอดวานซ์ คาต้าเน็ตเวอร์ค คอมมิวนิเคชั่นส์ จำกัด (ADC) (เดิมชื่อบริษัท ชินวัตร คาต้าคอม จำกัด) ในสัดส่วนร้อยละ 67.95 และบริษัท คาต้าเน็ตเวอร์ค โซลูชั่นส์ จำกัด (DNS) ในสัดส่วนร้อยละ 49.00 ซึ่งทั้งสองบริษัทดำเนินธุรกิจการให้บริการสื่อสารข้อมูลผ่านสายโทรศัพท์

4.1.2 ฐานะทางการเงินและผลการดำเนินงาน

บริษัทมีความสามารถในการทำกำไรเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยอัตรากำไรสุทธิของบริษัทเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 10.63 ในปี 2542 และเป็นร้อยละ 16.61 ในปี 2543 ส่งผลให้อัตรากำไรต่อหุ้นของผู้ถือหุ้นของบริษัทเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 16.87 ในปี 2542 และเป็นร้อยละ 26.58 ในปี 2543 การเพิ่มขึ้นของความสามารถในการทำกำไรของบริษัทในปี 2542- 2543 เป็นผลจากการที่บริษัทมีรายได้จากการขายและบริการเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยรายได้จากการขายและบริการเพิ่มขึ้นร้อยละ 66.91 ในปี 2542 และ ร้อยละ 46.58 ในปี 2543 ในขณะที่ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานของบริษัทมีอัตรากำไรเพิ่มขึ้นที่ต่ำกว่ากล่าวคือเพิ่มขึ้นร้อยละ 28.57 ในปี 2542 และร้อยละ 36.39 ในปี 2543

อย่างไรก็ตาม อัตรากำไรสุทธิในปี 2544 ลดลงเหลือร้อยละ 6.34 ของรายได้รวม ในขณะที่อัตรากำไรต่อหุ้นของผู้ถือหุ้นลดลงเหลือร้อยละ 11.14 แม้ว่าในปี 2544 บริษัทมีรายได้จากการขายและบริการเพิ่มขึ้นร้อยละ 60.33 ทั้งนี้เป็นผลมาจากบริษัทมีการบันทึกรายการพิเศษกล่าวคือ ขาดทุนจากการด้อยค่าของสินทรัพย์สำหรับระบบบอณาโลก NMT จำนวน 4,265 ล้านบาท และการเร่งตัดจำหน่ายต้นทุนเครือข่ายโทรศัพท์เคลื่อนที่ระบบบอณาโลก NMT สำหรับงวดปีวันที่ 31 ธันวาคม 2544 เพิ่มขึ้นอีกจำนวน 722 ล้านบาท

สภาพคล่อง

เนื่องจากบริษัทมีการลงทุนในเครือข่ายโทรศัพท์เคลื่อนที่ เพื่อเพิ่มพื้นที่ในการให้บริการ และเพิ่มประสิทธิภาพในการให้บริการ ทำให้เงินสดสุทธิจากกิจกรรมดำเนินงานจำนวน 13,950 ล้านบาท ในปี 2543 ไม่เพียงพอแก่ความต้องการใช้เงินสดในกิจกรรมลงทุนจำนวน 11,731 ล้านบาท และการชำระหนี้ระยะยาวอีก 3,458 ล้านบาท ดังนั้นบริษัทจึงได้ออกหุ้นกู้ระยะยาวจำนวน 10,000 ล้านบาทในเดือนมีนาคม 2543 สำหรับปี 2544 บริษัทมียอดรายได้จากการให้บริการและให้เช่าอุปกรณ์และรายได้จากการขายโทรศัพท์เคลื่อนที่เพิ่มขึ้น ทำให้บริษัทมีกระแสเงินสดจากการดำเนินงาน 11,603 ล้านบาท ประกอบกับการที่บริษัทได้รับเงินจากการออกหุ้นกู้ระยะยาวเป็นจำนวนสุทธิ 26,890 ล้านบาท ขณะเดียวกันก็มีการชำระคืนหนี้สินระยะสั้นและยาวเป็นจำนวน 22,126 ล้านบาท เงินรับจากการออกหุ้นเพิ่มทุน 10,024 ล้านบาท เงินรับจากการกู้ยืมและหนี้สินระยะยาว 7,084 ล้านบาท และการจ่ายเงินปันผล 1,080 ล้านบาท ทำให้บริษัทมีเงินสดสุทธิในกิจกรรมจัดหาเงินทั้งสิ้น 20,792 ล้านบาท ในขณะที่บริษัทใช้เงินลงทุนในปี 2544 เป็นจำนวนทั้งสิ้น 29,392 ล้านบาท ทำให้มีเงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสดเพิ่มขึ้นสุทธิ 3,004 ล้านบาท ณ สิ้นปี 2544

อัตราส่วนสภาพคล่องปรับตัวสูงขึ้นจาก 0.87 เท่า ณ สิ้นปี 2542 เป็น 1.22 เท่า ณ สิ้นปี 2543 เนื่องจากการเพิ่มขึ้นของกระแสเงินสดจากการดำเนินงาน และเงินสหรับจากหุ้นกู้ระยะยาว และลดลงมาอยู่ที่ระดับ 0.94 เจ้าหนี้การค้าและส่วนของผลประโยชน์ตอบแทนรายปีค้างจ่ายที่ถึงกำหนดชำระภายใน 1 ปีซึ่งยังไม่ถึงเท่า ณ สิ้นปี 2544 เนื่องจากการเพิ่มขึ้นอย่างมากของกำหนดการชำระหนี้เงินกว่าจะถึงเดือนพฤศจิกายนของทุกปี

ในด้านความสามารถในการชำระหนี้ ณ สิ้นปี 2543 บริษัทมีอัตราส่วนความสามารถในการชำระดอกเบี้ยอยู่ที่ระดับ 15.92 เท่า โดยมีกำไรจากการดำเนินงาน 6,599 ล้านบาทและดอกเบี้ยจ่ายมีจำนวน 729 ล้านบาท ณ สิ้นปี 2544 บริษัทมีอัตราส่วนความสามารถในการชำระดอกเบี้ยลดลงอยู่ที่ระดับ 7.40 เท่า โดยบริษัทมีกำไรจากการดำเนินงาน 3,851 ล้านบาทและมีดอกเบี้ยจ่ายจำนวน 1,573 ล้านบาท บริษัทมีอัตราส่วนความสามารถในการชำระภาระผูกพัน (Cash Basis) อยู่ที่ 3.25 ณ สิ้นปี 2543 เนื่องจากการจ่ายคืนหุ้นกู้ระยะยาว และหนี้สินระยะยาวที่ถึงกำหนดชำระ 3,792 ล้านบาท อัตราส่วนความสามารถในการชำระภาระผูกพันลดลงเป็น 0.59 เท่า ณ สิ้นปี 2544 เนื่องจากการชำระคืนหุ้นกู้และหนี้สินระยะยาวรวมทั้งสิ้น 19,586 ล้านบาท ช่วงปี 2544 บริษัทมียอดหนี้ระยะสั้นที่มีผลต่อสภาพคล่องของบริษัท ได้แก่ เงินกู้ยืมจากธนาคาร ส่วนของหุ้นกู้ระยะยาวที่ถึงกำหนดชำระภายในหนึ่งปี ส่วนของหนี้สินระยะยาวที่ถึงกำหนดชำระภายในหนึ่งปี และผลประโยชน์ตอบแทนรายปีค้างจ่าย รวมเป็นจำนวนทั้งสิ้น 15,713 ล้านบาท โดยในจำนวนดังกล่าว

ประกอบด้วยผลประโยชน์ตอบแทนรายปีค้างจ่ายจำนวน 2,990 ล้านบาท ซึ่งครบกำหนดจ่ายในเดือนพฤศจิกายน 2545 เงินกู้ยืมระยะสั้นจากธนาคารจำนวน 5,457 ล้านบาทและส่วนของหุ้นกู้/หนี้สินระยะยาวที่ถึงกำหนดชำระภายในหนึ่งปีจำนวน 7,266 ล้านบาท ในส่วนของความสามารถในการชำระหนี้ระยะสั้นนั้น บริษัทมีเงินสดและเงินฝากธนาคารรวมทั้งเงินลงทุนระยะสั้นเป็นจำนวนทั้งสิ้น 15,372 ล้านบาท เพื่อป้องกันปัญหาในด้านความสามารถชำระคืนเงินกู้ยืมต่างๆ อีกทั้งบริษัทมีความจำเป็นต้องใช้เงินลงทุนในการขยายเครือข่ายเพิ่มขึ้น ดังนั้นบริษัทจึงได้ทำการระดมเงินโดยการออกหุ้นกู้ระยะยาวจำนวน 27,000 ล้านบาท ในปี 2544

4.2 บริษัทเทเลคอมเอเชีย คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) หรือ “TA”

4.2.1 ข้อมูลพื้นฐานของบริษัท

บริษัท เทเลคอมเอเชีย คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) (“TA”) ได้จดทะเบียนก่อตั้งเริ่มแรกเมื่อวันที่ 13 พฤศจิกายน 2533 ในนามบริษัท ซีพี เทเลคอมมิวนิเคชั่น จำกัด เพื่อดำเนินธุรกิจทางด้าน โทรคมนาคม โดยได้รับสัมปทานจากองค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย (“ทศท.”) ในปี 2534 ให้เป็นผู้ลงทุน จัดหา และติดตั้ง ควบคุม ตลอดจนบำรุงรักษาอุปกรณ์ในระบบในการขยายบริการโทรศัพท์จำนวน 2.6 ล้านเลขหมายในเขตกรุงเทพและปริมณฑลเป็นระยะเวลา 25 ปี นอกเหนือจากบริการโทรศัพท์พื้นฐานแล้ว บริษัทได้ขยายการให้บริการไปสู่บริการโทรคมนาคมอื่นๆ โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะเป็นผู้ให้บริการโทรคมนาคมที่ครบวงจร สำหรับบริการโทรคมนาคมอื่นที่บริษัทและบริษัทย่อยได้ให้บริการในปัจจุบัน ได้แก่ บริการเสริมพิเศษต่างๆ เช่น บริการเสริม TA Connex และ โทรศัพท์สาธารณะ บริการโทรศัพท์พื้นฐานพกพา (Personal Communication Telephone หรือ PCT) บริการส่งผ่านข้อมูล บริการอินเทอร์เน็ต และ บริการโครงข่ายมัลติมีเดีย ต่อมา บริษัทได้จดทะเบียนแปรสภาพเป็นบริษัทมหาชนจำกัด เลขทะเบียน บมจ. 82 เมื่อวันที่ 11 กุมภาพันธ์ 2536 โดยมีผู้ร่วมทุนจากต่างประเทศ คือ บริษัท ไนเน็กซ์ เน็ตเวิร์ค ซีสเต็มส์ (ประเทศไทย) จำกัด (ซึ่งเป็นบริษัทในเครือของ Verizon Communications, Inc. (“Verizon”)) ซึ่งเป็นผู้ประกอบธุรกิจให้บริการโทรคมนาคมรายใหญ่ในประเทศสหรัฐอเมริกา โดยมีสัดส่วนการถือหุ้นในบริษัท (ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2544) ประมาณร้อยละ 12.51 ของทุนชำระแล้วทั้งหมดของบริษัท ในขณะที่ผู้ถือหุ้นรายใหญ่ฝ่ายไทย คือ บริษัท เครือเจริญโภคภัณฑ์ จำกัด ถือหุ้นโดยตรงในบริษัท (ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2544) จำนวนร้อยละ 16.40 ของทุนชำระแล้วทั้งหมดของบริษัท

4.2.2 สถานะการเงินและผลการดำเนินงาน

ผลการดำเนินงานโดยรวม

บริษัทพิจารณาผลการดำเนินงานของบริษัทบนพื้นฐานของผลการดำเนินงานปกติโดยไม่นับรวมผลกระทบจากรายการพิเศษต่างๆ โดยเชื่อว่าจะสามารถสะท้อนการเปลี่ยนแปลงของผลการดำเนินงานในแต่ละปีได้ชัดเจนกว่า นอกจากนี้ในไตรมาสที่ 4 ของปี 2544 บริษัทได้ลงทุนในบริษัท ทีเอ ออเรนจ์ จำกัด (ทีเอ ออเรนจ์) ในสัดส่วนร้อยละ 41 และได้จัดทำงบการเงินรวม ด้วยวิธีรวมตาม สัดส่วน ซึ่งมีผลอย่างมีนัยสำคัญต่องบการเงินของบริษัท ดังนั้นในการวิเคราะห์ บริษัทพิจารณาผลการดำเนินงานทั้งก่อนและภายหลังการรวมบริษัท ทีเอ ออเรนจ์ สำหรับปี 2544 บริษัทรับรู้ผลขาดทุนจากการดำเนินงานของ ทีเอ ออเรนจ์ จำนวน 1,255 ล้านบาท สำหรับงวดระยะเวลา 2 เดือน ตั้งแต่ พฤศจิกายน - ธันวาคม 2544 หรือผลขาดทุนสุทธิจำนวน 971 ล้านบาท ภายหลังจากความนิยมติดลบตัดจ่าย ซึ่งมีจำนวน 284 ล้านบาท

รายการพิเศษที่มีผลกระทบต่อผลประกอบการสำหรับงวดปี 2544 ประกอบด้วยกำไรจากอัตราแลกเปลี่ยนจำนวน 955 ล้านบาท รายได้อื่นจำนวน 47 ล้านบาท และรายการปรับปรุงทางบัญชี เนื่องจากการตั้งค้างจ่ายค่าเช่าที่อ้อยสายและค่าเช่าวงจรถางไกลสำหรับงวดก่อนๆ สูงหรือต่ำเกินไป เมื่อเปรียบเทียบกับอัตราที่องค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย (ทศท.) ได้มีการกำหนดภายหลัง โดยให้ผลย้อนหลัง ในปี 2544 บริษัทได้ปรับเพิ่มค่าเช่า ที่อ้อยสายจำนวน 157 ล้านบาท และในปี 2544 ได้ปรับลดค่าเช่าที่อ้อยสายและค่าวงจรถางไกลลง จำนวน 685 ล้านบาท นอกจากนี้ ในปี 2543 ยังมีรายการพิเศษอื่นๆ ดังนี้ ขาดทุนจากอัตราแลกเปลี่ยนจำนวน 2,642 ล้านบาท กำไรจากการจำหน่ายหลักทรัพย์จำนวน 2,472 ล้านบาท ค่าใช้จ่ายอื่นจำนวน 175 ล้านบาท กำไรจากการปรับโครงสร้างหนี้จำนวน 1,378 ล้านบาท

ผลการดำเนินงานสุทธิสำหรับปี 2544 เป็นขาดทุนจำนวน 3,425 ล้านบาท เปรียบเทียบกับขาดทุนจำนวน 3,308 ล้านบาทในปี 2543 การขาดทุนที่เพิ่มขึ้นส่วนใหญ่เป็นผลจากรายการพิเศษต่างๆ และผลจากการรับรู้ขาดทุนจากทีเอ ออเรนจ์

ผลประกอบการของบริษัทหากไม่นับรวมผลการดำเนินงานของ ทีเอ ออเรนจ์ (ตามสัดส่วนการลงทุน) บริษัทจะมีผลประกอบการจากการดำเนินงานปกติสำหรับปี 2544 เป็นขาดทุนจำนวน 2,455 ล้านบาท ซึ่งนับเป็นการขาดทุนที่ลดลงจำนวน 1,456 ล้านบาท หรือในสัดส่วนร้อยละ 37.2 จากปี 2543 โดยมีผลขาดทุนสุทธิจำนวน 2,458 ล้านบาท ในปี 2544 เปรียบเทียบกับขาดทุนสุทธิจำนวน 3,308 ล้านบาทในปี 2543

ผลการดำเนินงานหลักของบริษัท หากไม่นับรวม ทีเอ ออเรนจ์ และผลจากการจำหน่ายสินค้า เป็นไปตามเป้าหมายที่วางไว้ ถึงแม้ว่าจะมีผลกระทบจากภาวะเศรษฐกิจโดยรวมยังคงชะลอตัว และมีภาวะการแข่งขันสูงขึ้น รวมทั้งมีผลกระทบจากการให้บริการโทรศัพท์ทางไกลในประเทศ ราคาประหยัด (TA 1234) แต่ผลจากความสำเร็จในการเพิ่มลูกค้า จากกลยุทธ์การลดอุปสรรคต่อการเข้าสู่ตลาดของลูกค้ารวมทั้งกลยุทธ์การขายร่วมกับบริการต่างๆ ในกลุ่ม และการควบคุมค่าใช้จ่ายอย่างเคร่งครัด ทำให้บริษัทมีรายได้จากการให้บริการโทรคมนาคมและบริการอื่น ซึ่งเป็นรายได้ส่วนใหญ่ของบริษัทเพิ่มขึ้นในสัดส่วนร้อยละ 11.2 ในขณะที่ค่าใช้จ่ายหลักในการดำเนินงาน มีสัดส่วนเมื่อเทียบกับรายได้ ที่อัตรา ร้อยละ 32.2 เท่ากับในปี 2543 ทำให้บริษัทมีอัตรากำไรเพิ่มขึ้นของกำไรก่อนดอกเบี้ยจ่าย ภาษี ค่าเสื่อมราคาและค่าใช้จ่ายตัดจ่าย (EBITDA) ในสัดส่วนร้อยละ 11.5 เป็นจำนวนรวม 10,421 ล้านบาท โดยมีอัตรากำไรที่ร้อยละ 51.8 เท่ากับในปี 2543 นอกจากนี้บริษัทได้รับผลดีจากภาวะดอกเบี้ยจ่ายที่ลดลง อันเนื่องจากการจ่ายคืนเงินกู้และอัตราดอกเบี้ยในตลาดลดลง รวมทั้งบริษัทยังมีผลขาดทุนลดลง

ผลประกอบการจากการดำเนินงานปกติ รวมส่วนได้เสียในผลกำไร(ขาดทุน)จากบริษัทร่วม และทีเอ ออเรนจ์ เป็นขาดทุนลดลงจำนวน 725 ล้านบาทจากปี 2543 โดยมีขาดทุนรวมจำนวน 4,314 ล้านบาท ซึ่งส่วนใหญ่มีสาเหตุมาจาก รายได้จากบริการโทรศัพท์และบริการอื่นเพิ่มขึ้นจำนวน 2,033 ล้านบาท ในขณะที่ค่าใช้จ่ายดอกเบี้ยลดลง 958 ล้านบาท และส่วนได้เสียในผลขาดทุนของบริษัทร่วม ลดลงจำนวน 500 ล้านบาท โดยส่วนใหญ่มาจากบริษัท ยูไนเต็ด บรอดคาสติ้ง คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) หรือ UBC อย่างไรก็ตามมีค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานเพิ่มขึ้นจำนวน 2,443 ล้านบาท (ไม่รวมต้นทุนขายสินค้า) ซึ่งส่วนหนึ่งมีสาเหตุมาจากการรวมบริษัท ทีเอ ออเรนจ์ นอกจากนี้กำไรขั้นต้นจากการขายสินค้า ซึ่งส่วนใหญ่เป็นเครื่องโทรศัพท์พื้นฐานพกพา PCT ลดลงจำนวน 349 ล้านบาท อันเนื่องมาจากราคาเครื่องโทรศัพท์พื้นฐานพกพา PCT ลดลง เพื่อตัดจำหน่ายสินค้าคงเหลือและเพื่อผลทางการตลาด รวมทั้งจำหน่ายได้ในจำนวนลดลง

รายได้ของบริษัทจากธุรกิจหลักมีการเติบโตอย่างต่อเนื่อง ทั้งจากบริการโทรศัพท์พื้นฐานและจากบริการเสริมต่างๆ ทั้งนี้เนื่องจากบริษัทได้เน้นการขยายการให้บริการ ไปยังบริการเสริมต่างๆ ที่มีอัตรากำไรสูง เพื่อสามารถให้บริการลูกค้าได้อย่างหลากหลาย รวมทั้งเป็นการสร้างมูลค่าเพิ่มจากทรัพย์สินที่ได้ลงทุนไปแล้ว และทำให้รายได้ของบริษัทมีการกระจายมากขึ้น ซึ่งจะเห็นได้จากการที่สัดส่วนรายได้จากบริการเสริมต่างๆ รวมทั้งบริการโทรศัพท์พื้นฐานพกพา PCT เพิ่มขึ้นจากสัดส่วนร้อยละ 24.1 ในปี 2542 เป็นร้อยละ 32.8 ในปี 2543 และเป็นร้อยละ 36.1 ในปี 2544 ในขณะที่รายได้โดยรวมมีการเติบโต

ในปี 2544 บริษัทมีรายได้รวมจำนวน 20,636 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจำนวน 1,249 ล้านบาท หรืออัตราร้อยละ 6.4 จากปี 2543 โดยส่วนใหญ่มาจากการเพิ่มขึ้นของรายได้จากบริการโทรศัพท์และบริการอื่น ซึ่งเพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ 11.2 เป็นจำนวน 20,118 ล้านบาท ในขณะที่รายได้จากการขายสินค้าลดลงจำนวน 784 ล้านบาท เป็นจำนวน 518 ล้านบาท ซึ่งมีสาเหตุส่วนใหญ่มาจากราคาเครื่องโทรศัพท์พื้นฐานพกพา PCT ลดลงและบริษัทมีการส่งเสริมการขายโดยให้ลูกค้ายืมเครื่องโทรศัพท์ สำหรับรายได้จากบริการโทรศัพท์และบริการอื่นเพิ่มขึ้น ส่วนใหญ่มาจากการเพิ่มขึ้นของบริการเสริมต่างๆของโทรศัพท์พื้นฐาน เช่น โทรศัพท์สาธารณะ บริการ ISDN และการให้เช่าโครงข่าย เป็นต้น ซึ่งมีรายได้โดยรวมเพิ่มขึ้นจำนวน 730 ล้านบาท หรือสัดส่วนร้อยละ 42.8 เป็นจำนวน 2,437 ล้านบาท นอกจากนี้รายได้จากค่าบริการของโทรศัพท์พื้นฐานพกพา PCT เพิ่มขึ้นจำนวน 782 ล้านบาทหรือเพิ่มขึ้นในสัดส่วนร้อยละ 42.5 ในขณะที่รายได้จากบริการ DDN และ Internet ยังคงเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วใน สัดส่วนร้อยละ 47.1 และ 62.1 ถึงแม้จะสร้างรายได้ที่เพิ่มในจำนวนที่น้อยกว่าบริการข้างต้น

สำหรับรายได้จากบริการโทรศัพท์พื้นฐาน ไม่รวมบริการเสริมมีรายได้เพิ่มขึ้นในสัดส่วนร้อยละ 1.2 จากปี 2543 เป็นจำนวนรวม 13,181 ล้านบาท นับเป็นการเติบโตของรายได้ที่ลดลงจากอัตราการเติบโตร้อยละ 14.9 ในปี 2543 ซึ่งมีสาเหตุมาจากรายได้ค่าติดตั้งลดลง จากการส่งเสริมการขายโดยการยกเว้นค่าติดตั้ง ซึ่งเป็นไปตามนโยบายการลดอุปสรรคในการเข้าสู่ตลาดของลูกค้า ประกอบกับมีผลกระทบจากการชะลอตัวของภาวะเศรษฐกิจ และการประกาศใช้ค่าบริการโทรศัพท์ทางไกลอัตราประหยัด TA 1234 รวมทั้งมีการแข่งขันจากบริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ ซึ่งได้ลดราคาค่าบริการเพื่อเป็นการส่งเสริมการขาย ปัจจัยเหล่านี้ทำให้รายได้ต่อเลขหมายโดยเฉลี่ยของโทรศัพท์พื้นฐานลดลงในสัดส่วนร้อยละ 7.8 เป็น 633 บาท ในปีนี้ จาก 686 บาทในปีที่ผ่านมา ถึงแม้ว่าผลกระทบส่วนหนึ่ง ได้ถูกชดเชยด้วยรายได้ที่เพิ่มขึ้นจากการโทรไปยังโทรศัพท์เคลื่อนที่ที่มีเลขหมายเพิ่มขึ้น อย่างไรก็ตามจากกลยุทธ์การเพิ่มลูกค้าอย่างรวดเร็วโดยการลดอุปสรรคต่างๆ ต่อการเข้าสู่ตลาดของลูกค้า ทำให้บริษัทสามารถเพิ่มผู้ใช้บริการโทรศัพท์พื้นฐานในจำนวน 216,386 ราย ซึ่งมากกว่าจำนวนที่เพิ่มขึ้นในปี 2543 ในอัตราร้อยละ 74.7 ทำให้ผู้ใช้บริการโดยรวมมีจำนวน 1,741,345 ราย ซึ่งเพิ่มขึ้นในสัดส่วนร้อยละ 14.2 จากปีที่แล้ว และเป็นปัจจัยที่ทำให้รายได้โดยรวมจากธุรกิจโทรศัพท์พื้นฐานยังคงมีการเติบโต

ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานโดยรวมตามงบการเงินมีจำนวน 19,734 ล้านบาท ในปี 2544 และหากไม่นับรวมรายการพิเศษ ที่เกิดจากรายการปรับปรุงทางบัญชีสำหรับต้นทุนบริการจำนวน 157 ล้านบาท ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานก่อนการปรับปรุงดังกล่าว จะมีจำนวนรวม 19,577 ล้านบาท ซึ่งเพิ่มขึ้นจำนวน 2,008 ล้านบาท หรือเพิ่มขึ้นในสัดส่วนร้อยละ 11.4 จากจำนวน 17,569 ล้านบาท ในปี

2543 ซึ่งไม่นับรวมรายการปรับปรุงทางบัญชีจำนวน 685 ล้านบาท เพื่อลดยอดค่าเช่าที่อ้อยสาย และค่าเช่าวงจรทางไกลในปีก่อนๆ โดยสาเหตุส่วนใหญ่ของการเพิ่มขึ้นของค่าใช้จ่ายโดยรวมมาจาก ทีเอ ออเรนจ์ ซึ่งบางส่วนเป็นค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับการเตรียมการเปิดให้บริการ นอกจากนี้มีการเพิ่มขึ้นของต้นทุนบริการจำนวน 711 ล้านบาท หรือในสัดส่วนร้อยละ 5.3 เป็นจำนวน 14,084 ล้านบาท ส่วนใหญ่เนื่องจากการเพิ่มขึ้นของส่วนแบ่งรายได้ตามการเพิ่มขึ้นของรายได้ และค่าเสื่อมราคาเพิ่มขึ้น เนื่องจากการลงทุนในทรัพย์สินเพิ่ม นอกจากนี้ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน บริหารและทั่วไป มีจำนวนรวม 4,763 ล้านบาท เพิ่มขึ้นในจำนวน 1,732 ล้านบาท หรือในสัดส่วน 57.1 เมื่อเปรียบเทียบกับปี 2543 เนื่องจากการเพิ่มขึ้นของค่าใช้จ่ายในการขายและโฆษณา ค่าใช้จ่ายบริหารทั่วไป และค่าใช้จ่ายค่านพนักงาน ในขณะที่ต้นทุนขายสินค้าลดลงจำนวน 434 ล้านบาทตามรายได้ที่ลดลง

ค่าใช้จ่ายหลักในการดำเนินงาน (ค่าใช้จ่ายที่เป็นเงินสดไม่รวมส่วนแบ่งรายได้และต้นทุนขายสินค้า) จะมีจำนวน 7,662 ล้านบาท ซึ่งเพิ่มขึ้นจากปี 2543 จำนวน 1,822 ล้านบาท หรือคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 31.2 จากปี 2543 สาเหตุส่วนใหญ่เนื่องจากการรวมค่าใช้จ่ายของ ทีเอ ออเรนจ์ หากไม่นับรวมค่าใช้จ่ายของทีเอ ออเรนจ์ บริษัทจะมีค่าใช้จ่ายหลักในการดำเนินงานเพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ 11.0 นับเป็นการเพิ่มขึ้นในอัตราที่ลดลง เมื่อเปรียบเทียบกับอัตราการเพิ่มขึ้นร้อยละ 17.3 ในปีที่แล้ว โดย สัดส่วนของค่าใช้จ่ายหลักเมื่อเปรียบเทียบกับรายได้ลดลงเล็กน้อยจากปี 2543 ซึ่งอยู่ที่ระดับร้อยละ 32.3 เป็นระดับร้อยละ 32.2 ซึ่งเป็นผลจากนโยบายการควบคุมค่าใช้จ่ายของบริษัท ในปี 2544 นี้ บริษัทได้ดำเนินการลดงบประมาณรายจ่าย 2 ครั้ง ผู้บริหารของบริษัทยังคงเน้นการลดรายจ่ายต่อเนื่องในปี 2545 โดยได้มีการจัดทำประมาณการรายจ่ายคงที่ และจะมีการลงทุนในโครงการต่างๆ จากเงินสดที่ได้มาจากการดำเนินงานของบริษัทเท่านั้น

บริษัทมีกำไรจากการดำเนินงานก่อนดอกเบี้ย ภาษี และค่าเสื่อมราคา (Earnings Before Interest, Tax, Depreciation and Amortization : EBITDA) จำนวน 9,063 ล้านบาท ซึ่งลดลงจากปี 2543 ในอัตราร้อยละ 4.9 หากไม่นับรวมกำไร(ขาดทุน)ขั้นต้นจากการจำหน่ายสินค้า และ ทีเอ ออเรนจ์ EBITDA ในปีนี้ จะมีจำนวน 10,421 ล้านบาท ซึ่งเพิ่มขึ้นจากปี 2543 ในสัดส่วนร้อยละ 11.5 โดยมีอัตราการทำกำไรในสัดส่วนร้อยละ 51.8 เท่ากับปีที่ผ่านมา อันสะท้อนถึงความสำเร็จในการดำเนินนโยบายในการเพิ่มจำนวนลูกค้า และควบคุมค่าใช้จ่าย เพื่อลดผลกระทบที่เกิดขึ้นจากภาวะเศรษฐกิจชะลอตัว และ ภาวะการแข่งขันที่เพิ่มขึ้น

นอกจากนี้ บริษัทยังมีกระแสเงินสดจากการดำเนินงานเพิ่มขึ้น ซึ่งทำให้มีสภาพคล่องดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากบริษัทมีภาระดอกเบี้ยจ่ายลดลง จากการลดลงของอัตราดอกเบี้ย และจากการที่บริษัทได้มีการชำระคืนเงินกู้ในกระบวนการปรับโครงสร้างหนี้ และจาก

สภาพคล่องที่ดีขึ้น ทำให้บริษัทสามารถจ่ายคืนชำระหนี้ก่อนกำหนดได้ จำนวนมากกว่า 900 ล้านบาทในปี 2544 นอกจากนี้อัตราส่วนความสามารถชำระดอกเบี้ย (สัดส่วนดอกเบี้ยจ่ายต่อ EBITDA) เพิ่มขึ้นจาก 1.0 เท่าในปี 2541 เป็น 1.3 เท่าในปี 2542 และ เพิ่มขึ้นเป็น 1.7 เท่าในปี 2543 จนกระทั่งเป็น 1.9 เท่า ในปี 2544

4.3 บริษัทชินแซทเทลไลท์ จำกัด (มหาชน) หรือ “SATTEL”

4.3.1 ข้อมูลพื้นฐานของบริษัท

บริษัท ชินแซทเทลไลท์ จำกัด (มหาชน) (“SATTEL”) ถูกจัดตั้งขึ้นเพื่อดำเนินโครงการดาวเทียมสื่อสารแห่งชาติภายใต้สัมปทานจากกระทรวงคมนาคม ในปัจจุบันบริษัทฯ ได้มีการจัดส่งดาวเทียมไทยคมขึ้นสู่วงโคจรแล้วจำนวน 3 ดวง คือ ดาวเทียมไทยคม 1A ณ ตำแหน่งวงโคจรที่ 120 องศาตะวันออก ดาวเทียมไทยคม 2 และดาวเทียมไทยคม 3 อยู่ ณ ตำแหน่งวงโคจรที่ 78.5 องศาตะวันออก ซึ่งช่องสัญญาณของดาวเทียมไทยคมทั้ง 3 ดวง ประกอบไปด้วยช่องสัญญาณย่านความถี่ C-Band และ Ku-Band จำนวนรวมทั้งสิ้น 44 ทรานสปอนเดอร์ และ 18 ทรานสปอน-เดอร์ตามลำดับโดยมีกลุ่มลูกค้าหลักจำแนกตามลักษณะการใช้งานดาวเทียม สามารถแบ่งได้ 3 ประเภทคือ กลุ่มสื่อสาร (Telecommunications Segment) กลุ่มแพร่กระจายสัญญาณ (Broadcasting Segment) และ กลุ่มอินเทอร์เน็ต (Internet Segment)

บริษัทในเครือของบริษัท ชินแซทเทลไลท์ จำกัด (มหาชน) ประกอบด้วย

บริษัท ชิน บรอดแบนด์ อินเทอร์เน็ต(ประเทศไทย) จำกัด (SBI) ผู้ให้บริการที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจอินเทอร์เน็ต เช่น บริการเช่าพื้นที่เว็บไซต์ บริการร่วมใช้เซิร์ฟเวอร์(Server) การพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ การจดทะเบียนชื่อ โดเมน (Domain Name)

บริษัท ซี.เอส. คอมมิวนิเคชั่นส์ จำกัด (CSC) ให้บริการสถานีภาคพื้นดินไทยคม เพื่อรับส่งสัญญาณโทรทัศน์ผ่านดาวเทียม บริการบีบอัดและผสมสัญญาณ บริการเก็บข่าวเคลื่อนที่ผ่านดาวเทียม รวมทั้งบริการเสริมทางด้านโทรคมนาคมอื่นๆ และเป็นผู้ให้บริการเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ภายใต้ชื่อ ซีเอส อินเทอร์เน็ต (CS Internet)

Shenington Investment Pte Ltd. (Shenington) เป็น Holding Company ซึ่งลงทุนในธุรกิจโทรคมนาคมในต่างประเทศ ซึ่งปัจจุบันมีการลงทุนใน 2 บริษัท ได้แก่

- บริษัท ลาว เทลคอมมิวนิเคชั่นส์ จำกัด (LTC) เป็นบริษัทที่ดำเนินธุรกิจโทรคมนาคมรวมถึงการให้บริการโทรศัพท์พื้นฐาน (Fixed Line) และ โทรศัพท์มือถือ (Cellular Phone) รวมทั้งยังเป็นผู้ให้บริการสายเช่า และบริการอินเทอร์เน็ตในประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

- บริษัท กัมพูชา ชินวัตร จำกัด (CamShin) เป็นบริษัทที่ดำเนินธุรกิจการให้บริการโทรศัพท์พื้นฐานภายใต้ระบบ Wireless Local Loop : WLL 450 MHz และ WLL 1800 MHz และโทรศัพท์เคลื่อนที่ภายใต้ระบบ Digital Phone Services (GSM) 1800 MHz

บริษัท ไอพีสตาร์ จำกัด ซึ่งจดทะเบียนที่ประเทศ British Virgin Islands โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นผู้จัดจำหน่ายช่องสัญญาณดาวเทียมของดาวเทียมไอพีสตาร์

โครงการไอพีสตาร์ เป็นระบบดาวเทียมบรอดแบนด์ที่ได้รับการออกแบบเพื่อรองรับการให้บริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง ในปี 2544 บริษัทฯ เริ่มดำเนินกิจกรรมทางการตลาดของระบบดาวเทียมไอพี สตาร์ โดยเริ่มให้บริการในระยะที่ 1 คือการให้บริการระบบเทอร์มินอลของไอพีสตาร์ที่สามารถใช้กับดาวเทียมไทยคม 3 ทั้งนี้คาดว่าดาวเทียมไอพีสตาร์จะพร้อมให้บริการอย่างเต็มรูปแบบภายในปี 2546

ผลการดำเนินงานในปี 2544 บริษัทฯ มีกำไรจากการดำเนินงานรวมทั้งสิ้น 1,688 ล้านบาท ซึ่งเพิ่มขึ้นจาก 1,403 ล้านบาท คิดเป็น 20% กำไรก่อนดอกเบี้ย, ภาษี และค่าเสื่อมราคา และค่าตัดจำหน่าย (EBITDA) เพิ่มขึ้น 14% และมีผลกำไรสุทธิ 1,563 ล้านบาท เพิ่มขึ้น 120% เมื่อเปรียบเทียบกับรอบระยะเวลาเดียวกันของปี 2543

4.3.2 สถานะการเงินและผลการดำเนินงาน

ภาพรวม

ในปี 2544 บริษัทฯ มีการเติบโตของรายได้จากการดำเนินงานและกำไรสุทธิอย่างต่อเนื่อง โดยปี 2544 บริษัทฯ มีรายได้จากการขายและการบริการ 4,817 ล้านบาท เพิ่มขึ้น 20% จากปีที่ผ่าน มา โดยมีรายได้จากการให้บริการโทรศัพท์เพิ่มขึ้นถึง 64% รายได้จากการให้บริการอินเทอร์เน็ตเพิ่มขึ้น 31% และรายได้จากการให้บริการเช่าช่องสัญญาณดาวเทียมและธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับดาวเทียม ซึ่งเป็นรายได้หลักของบริษัทฯ ด้วยสัดส่วน 81% ของรายได้จากการขายและบริการรวม มียอดเพิ่มขึ้น 15% ส่วนต้นทุนขายและบริการเพิ่มขึ้น 24% ส่งผลให้กำไรขั้นต้นลดลงเล็กน้อยจาก 48% เป็น 47% ส่วนกำไรจากการดำเนินงานคงที่อยู่ที่ 35% และเนื่องจากค่าเงินบาทในปี 2544 มีการปรับตัวอ่อนค่าลงเมื่อเปรียบเทียบกับระยะเวลาเดียวกันของปีที่ผ่านมาทำให้บริษัทฯ มีขาดทุนจากอัตราแลกเปลี่ยนในปีนี้ลดลง 315 ล้านบาท หรือ 75% ส่งผลให้บริษัทฯ มีกำไรสุทธิเพิ่มขึ้นจาก 711 ล้านบาท ในปี 2543 เป็น 1,563 ล้านบาท หรือ คิดเป็นอัตรากำไรสุทธิเพิ่มขึ้นจาก 18% ในปี 2543 เป็น 33% ในปี 2544

ในปี 2544 บริษัทฯ ได้เปิดให้บริการระบบเทอร์มินอลของไอพีสตาร์ที่สามารถใช้กับดาวเทียมไทยคม 3 โดย CS Internet ได้นำระบบใหม่นี้ไปเสนอบริการใหม่ อันได้แก่ บริการ บรอดแบนด์ อินเทอร์เน็ตผ่านดาวเทียมแบบสองทาง ซึ่งสามารถสื่อสารได้ตลอดเวลา (Always On) ให้แก่องค์กร

ขนาดใหญ่ และ บริษัทขนาดกลางและขนาดย่อม นอกจากนั้น บริษัทฯ ยังได้เปิดให้บริการเนื้อหาสำหรับเครือข่ายบรอดแบนด์ (IPTV) ซึ่งให้บริการโดย บริษัท ชินบรอดแบนด์ อินเทอร์เน็ต (ประเทศไทย) สำหรับผู้ใช้บริการบรอดแบนด์อินเทอร์เน็ตของ CS Internet อีกด้วย ซึ่งแสดงให้เห็นถึงศักยภาพในการพัฒนาทางธุรกิจของบริษัท โดยการใช้ความร่วมมือของธุรกิจดาวเทียม และ อินเทอร์เน็ต

ในช่วงปี 2544 บริษัท กัมพูชา ชินวัตร ซึ่งเป็นผู้ให้บริการโทรศัพท์พื้นฐานและโทรศัพท์เคลื่อนที่ในประเทศกัมพูชา ได้ทำการขยายโครงข่ายการให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ออกไปตามเมืองต่างๆ รวมถึงขยายการรองรับการบริการของชุมสายที่มีอยู่แล้วเพื่อที่จะได้สามารถรองรับความต้องการของผู้ใช้บริการ โทรศัพท์เคลื่อนที่ที่เพิ่มขึ้น โดยปัจจุบันโครงข่ายของบริษัทฯ สามารถรองรับผู้ใช้บริการได้ถึง 75,000 ราย เพิ่มขึ้นจาก 50,000 ราย ในปี 2543

ผลการดำเนินงาน

รายได้

รายได้จากการขายและบริการของบริษัทฯ ในปี 2544 เพิ่มขึ้น 801 ล้านบาท หรือ 20% จาก 4,016 ล้านบาทในปี 2543 เป็น 4,817 ล้านบาทในปี 2544 การเพิ่มขึ้นของรายได้จากการขายและบริการสามารถแยกตามกลุ่มธุรกิจของบริษัทฯ ได้ดังนี้

ธุรกิจดาวเทียมและเกี่ยวเนื่องกับดาวเทียม

รายได้จากการให้บริการช่องสัญญาณดาวเทียมเพิ่มขึ้น 515 ล้านบาท หรือ 15% เป็น 3,914 ล้านบาทในปี 2544 เนื่องจาก การเพิ่มขึ้นของอัตราการใช้ช่องสัญญาณดาวเทียม โดยเฉพาะลูกค้าในประเทศอินเดียและภูมิภาคอินโดจีน ตลอดจนการขยายตัวของลูกค้าที่ใช้ช่องสัญญาณดาวเทียมเพื่อให้บริการโครงข่ายความเร็วสูงสำหรับผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ต (Protrunk) รวมไปถึงลูกค้าที่ใช้ช่องสัญญาณ ดาวเทียมเพื่อการแพร่กระจายสัญญาณในระบบดิจิทัล โดย ณ สิ้นปี 2544 อัตราการใช้ช่องสัญญาณดาวเทียมความถี่ย่าน C-Band และ Ku-Band เท่ากับ 93% และ 50% ตามลำดับเปรียบเทียบกับ 100% และ 40% ในปีที่ผ่านมา และเนื่องจากบริษัทฯ มีรายได้จากการให้บริการช่องสัญญาณดาวเทียมที่เป็นเงินสดหรือสหรัฐอเมริกามาประมาณ 90% ดังนั้น การอ่อนตัวของค่าเงินบาทเมื่อเปรียบเทียบกับเงินสกุลเหรียญสหรัฐอเมริกาคงเหลือ 10%-11% ในปี 2544 มีผลทำให้รายได้ของบริษัทฯ เพิ่มขึ้นด้วย

ธุรกิจอินเทอร์เน็ต

รายได้จากการให้บริการอินเทอร์เน็ตเพิ่มขึ้น 104 ล้านบาท หรือ 31% จาก 333 ล้านบาทในปี 2543 เป็น 436 ล้านบาท ในปี 2544 เนื่องจากจำนวนผู้ใช้บริการอินเทอร์เน็ตเฉลี่ยต่อปีทั้งกลุ่มองค์กรและส่วนบุคคล ภายใต้การให้บริการของบริษัท ซี.เอส.คอมมิวนิเคชั่นส์ จำกัด ในปี 2544 มีจำนวน

190,881 ราย ซึ่งเพิ่มขึ้น 100.4% จากจำนวน 95,258 ราย ในปี 2543 ส่วนการดำเนินงานของ บริษัท ชิน บรอดแบนด์ อินเทอร์เน็ต (ประเทศไทย) จำกัด ที่เริ่มดำเนินงานเมื่อเดือนกรกฎาคม 2543 ยังไม่มีบทบาทสำคัญต่อการเพิ่มขึ้นของรายได้จากการให้บริการอินเทอร์เน็ตในปี

ธุรกิจโทรศัพท์

รายได้จากการให้บริการโทรศัพท์เพิ่มขึ้น 182 ล้านบาทหรือ 64% เป็น 468 ล้านบาทในปี 2544 เนื่องจากบริษัท กัมพูชา ชินวัตร ได้ขยายโครงข่ายการให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ออกไปตามเมืองต่างๆ รวมถึงขยายการรองรับการบริการของชุมสายที่มีอยู่แล้วเพื่อรองรับความต้องการของผู้ใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่เพิ่มขึ้นทำให้มีจำนวนผู้ใช้บริการ โดยเฉพาะบริการประเภทจ่ายชำระล่วงหน้า (Prepaid service) เพิ่มขึ้นมาก โดยในปี 2544 จำนวนผู้ใช้บริการโทรศัพท์ของบริษัทเฉลี่ยต่อปีมีจำนวนทั้งสิ้น 32,832 ราย ซึ่งเพิ่มขึ้น 142% จาก 13,558 ราย ในปี 2543 ทั้งนี้ เป็นการเพิ่มขึ้นในกลุ่มผู้ใช้บริการประเภทจ่ายล่วงหน้าประมาณ 104%

ต้นทุนขายและบริการ

ในปี 2544 บริษัทฯมีต้นทุนขายและบริการรวม 2,560 ล้านบาท เพิ่มขึ้น 24% จากรอบระยะเวลาเดียวกันของปีที่ผ่านมา โดยสัดส่วนต้นทุนขายและบริการเปรียบเทียบกับรายได้จากการขายและบริการในปี 2544 เท่ากับ 53% เพิ่มขึ้นเล็กน้อยจาก 52% ในปี 2543 การเพิ่มขึ้นของต้นทุนขายและบริการในปีนี้มีสาเหตุหลักเนื่องจาก

- การเพิ่มขึ้นของส่วนแบ่งรายได้ที่จ่ายให้แก่กระทรวงคมนาคมตามสัญญาสัมปทาน ซึ่งกำหนดให้บริษัทฯจ่ายผลประโยชน์ตอบแทนแก่กระทรวงคมนาคมเพิ่มขึ้นอีก 5% จาก 10.5% เป็น 15.5% ตั้งแต่วันที่ 11 กันยายน 2544 ประกอบกับการที่บริษัทฯมีรายได้จากการให้บริการช่องสัญญาณดาวเทียมเพิ่มขึ้น
- การเพิ่มขึ้นของต้นทุนค่าเช่าโครงข่ายหลักทั้งภายในและภายนอกประเทศ และค่าเสื่อมราคาของอุปกรณ์ของธุรกิจอินเทอร์เน็ต เพื่อรองรับการขยายฐานลูกค้าอินเทอร์เน็ต
- การเพิ่มขึ้นของส่วนแบ่งรายได้ให้แก่รัฐบาลกัมพูชา เนื่องจากรายได้จากการให้บริการโทรศัพท์ในประเทศกัมพูชารวมไปถึงการเพิ่มขึ้นของค่าตัดจำหน่ายของโครงข่ายและและค่าเสื่อมราคาของอุปกรณ์โทรศัพท์เนื่องจากการขยายพื้นที่บริการ และการเพิ่มขึ้นของค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานเนื่องจากมีสถานีโครงข่ายเพิ่มขึ้น

ค่าใช้จ่ายในการขายและบริหาร

ในปี 2544 บริษัทฯมีค่าใช้จ่ายในการขายและบริหารเพิ่มขึ้น 27 ล้านบาท หรือ 5% จาก 543 ล้านบาทในปี 2543 เป็น 570 ล้านบาทในปี 2544 เนื่องจากการเพิ่มขึ้นของจำนวนพนักงานตามการ

ขยายงานของบริษัทฯ อย่างไรก็ตาม สัดส่วนค่าใช้จ่ายในการขายและบริหารเมื่อเปรียบเทียบกับรายได้จากการขายและบริการในปี 2544 เท่ากับ 12% ลดลงจาก 14% ในปี 2543

กำไรจากการดำเนินงาน

บริษัทฯ มีกำไรจากการดำเนินงานเพิ่มขึ้น 285 ล้านบาท หรือ 20% เป็น 1,688 ล้านบาทในปี 2544 เนื่องจากการเพิ่มขึ้นของรายได้ และการที่บริษัทฯ สามารถควบคุมค่าใช้จ่ายในการขายและบริหารได้เป็นอย่างดี

กำไรสุทธิ

จากผลการดำเนินงานดังที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น ในปี 2544 บริษัทฯ มีผลกำไรสุทธิ 1,563 ล้านบาท เพิ่มขึ้น 853 ล้านบาท หรือ 120% จาก 711 ล้านบาท ทำให้มีอัตรากำไรสุทธิเพิ่มขึ้นจาก 18% ในปี 2543 เป็น 32% ในปี 2544

4.4 บริษัท ยูไนเต็ดคอมมูนิเคชั่น อินดัสตรี จำกัด (มหาชน) หรือ “UCOM”

4.4.1 ข้อมูลพื้นฐานของบริษัท

กลุ่มบริษัทยูคอม เป็นกลุ่มบริษัทที่ดำเนินธุรกิจสื่อสาร โทรคมนาคมทั้งในส่วนของการจัดจำหน่าย การออกแบบระบบ และการบริการที่หลากหลาย ประกอบด้วย โครงสร้างธุรกิจ 3 กลุ่มหลัก ดังนี้

- 1) กลุ่มบริการสื่อสารข้อมูลความเร็วสูง (Online Group)
- 2) กลุ่มบริการด้านเครือข่ายโทรคมนาคมและวิศวกรรมการสื่อสาร (Network Solutions Group)
- 3) กลุ่มบริการสื่อสารไร้สายและอุปกรณ์สื่อสารไร้สาย (Wireless Group)

1.บริการสื่อสารข้อมูลความเร็วสูง (Online Group)

เป็นกลุ่มธุรกิจที่ให้บริการสื่อสารข้อมูลออนไลน์ โดยให้บริการวางจรรยาเข้าสู่สัญญาณความเร็วสูง (Broadband) เพื่อการสื่อสารข้อมูลด้วยระบบเครือข่ายที่มีเทคโนโลยีทันสมัย ให้บริการแก่ทั้งภาครัฐบาลและเอกชน โดยเป็นการให้บริการเชื่อมต่อได้ทั้งแบบจุดต่อจุด (Point to Point) และจุดต่อหลายจุด (Point to Multipoints) ที่ความเร็วตั้งแต่ 64 Kbps ถึง 155 Mbps ผ่านโครงข่ายเคเบิลใยแก้วนำแสงความยาวกว่า 25,000 กิโลเมตร ซึ่งครอบคลุมทั้ง 76 จังหวัดทั่วประเทศไทย จากการสำรวจโดย IDC Research ปี 2543 บริการวางจรรยาเข้าสู่สัญญาณความเร็วสูงของกลุ่มฯ ได้รับการจัดอันดับให้เป็น “ผู้ให้บริการที่ดีที่สุดในประเทศไทย”

นอกจากบริการให้เข้าสู่สัญญาณความเร็วสูงดังกล่าว กลุ่มฯ ยังให้บริการอื่นที่เกี่ยวข้องได้แก่

- การให้บริการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตความเร็วสูงกับผู้ใช้บริการอินเทอร์เน็ตชั้นนำ (Internet Provider) ในประเทศไทย โดยบริการดังกล่าวตอบสนองความต้องการขององค์กรทั้งขนาดใหญ่ และขนาดเล็ก รวมทั้งบุคคลทั่วไป

- บริการ Application ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ (Geographic Information System หรือ GIS) เพื่อองค์กรที่ต้องการประยุกต์ใช้แผนที่ดิจิทัล ในการตรวจสอบพื้นที่การให้บริการ การออกแบบ การซ่อมบำรุง และการวางแผนด้านการตลาด เช่น ธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ ธุรกิจขนส่ง ประกันภัย ธุรกิจโทรคมนาคมที่ต้องมีการวางแผนเครือข่าย เป็นต้น

- บริการศูนย์กลางพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์สำหรับธุรกิจ (B2B e-commerce market place) ซึ่งประกอบด้วยศูนย์กลางพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ด้านการเกษตร ที่ rakbankerd.com ซึ่งเป็นศูนย์กลาง ข้อมูลข่าวสารการเกษตร และการซื้อขายออนไลน์ระหว่างสหกรณ์การเกษตรทั่วประเทศ รวมทั้งการร่วมจัดตั้งศูนย์กลางพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ pantavanij.com สำหรับการจัดซื้อออนไลน์ (Online Logistics)

กลุ่มยูคอมฯ นับเป็นผู้ให้บริการสื่อสารข้อมูลความเร็วสูงรายเดียวที่ให้บริการผ่านโครงข่ายใยแก้วขนาดใหญ่ครอบคลุมพื้นที่ให้บริการทั่วประเทศ พร้อมทั้งมีศูนย์บริการลูกค้า และศูนย์บริหารเครือข่ายที่ให้บริการตลอด 24 ชั่วโมงทุกวัน (โทรศัพท์ 0 2953 0191 หรือ email: customercare@ucom.co.th) ซึ่งช่วยให้ผู้ใช้บริการมั่นใจในการบริการที่รวดเร็ว ต่อเนื่อง เชื่อถือได้ และช่วยให้การดำเนินธุรกิจมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

บริการด้านเครือข่ายโทรคมนาคมและวิศวกรรมการสื่อสาร (Network Solutions Group)

เป็นกลุ่มธุรกิจด้านการออกแบบระบบ การขาย จัดจำหน่ายและให้เช่าอุปกรณ์รับ-ส่ง สัญญาณ อุปกรณ์ชุมสายโทรศัพท์ อุปกรณ์ระบบคอมพิวเตอร์และเครือข่าย การติดตั้ง การให้คำปรึกษา รวมถึงการบำรุงรักษา และการพัฒนาระบบอุปกรณ์สื่อสารโทรคมนาคม เทคโนโลยีสารสนเทศ ในลักษณะครบวงจร ให้กับหน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน ภายใต้การดำเนินการของยูคอมและบริษัทย่อยประกอบด้วยบริษัท รูริค เทลโฟน เซอร์วิส จำกัด (RTS) และ บริษัท ยูไนเต็ด แท็คติคัล คอมมูนิ เคชั่น จำกัด (UTC) ซึ่งจะเน้นเจาะตลาดและฐานลูกค้าที่แตกต่างกัน โดยทีมงานวิศวกรที่มีความชำนาญเฉพาะด้าน ครอบคลุมระบบต่างๆ อาทิ

ระบบสื่อสารระบบดิจิทัลความเร็วสูง

ระบบสื่อสารข้อมูลและเสียงผ่านสื่อที่ใช้สายและสื่อไร้สาย

ระบบข้อมูลสารสนเทศ

กลุ่มลูกค้าที่สำคัญได้แก่หน่วยงานทั้งภาคเอกชนและภาครัฐ อาทิ การสื่อสารแห่งประเทศไทย องค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร กรมอุตุนิยมวิทยา กรมการปกครอง สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กระทรวงมหาดไทย กรมสรรพสามิต เป็นต้น

บริการสื่อสารไร้สายและอุปกรณ์สื่อสารไร้สาย (Wireless Group)

เป็นกลุ่มธุรกิจที่ให้บริการสื่อสารเสียงและข้อมูลผ่านเครือข่ายวิทยุเฉพาะกลุ่มและการจัดจำหน่ายอุปกรณ์สื่อสารไร้สาย ซึ่งที่ผ่านมายูคอม และ บมจ. โทเทิล แอ็คเซ็ส คอมมูนิเคชั่น (แทค) ได้ร่วมกันพัฒนาระบบจัดการงานเชี่ยวชาญในด้านการดูแลระบบการจัดซื้อ จัดจำหน่าย กระจายสินค้า รวมทั้งระบบบริหารจัดการสินค้าคงคลังและทำหน้าที่เป็นผู้จัดจำหน่ายโทรศัพท์เคลื่อนที่ในระบบความถี่ 800 และ 1800 ผ่านตัวแทนจำหน่ายอิสระทั่วประเทศ

ในปี พ.ศ. 2535 บริษัทฯ ได้รับอนุญาตให้บริการสื่อสารทั้งเสียงและข้อมูลผ่านเครือข่ายวิทยุเฉพาะกลุ่มจากการสื่อสารแห่งประเทศไทยเป็นเวลา 15 ปี ภายใต้ชื่อทางการค้า “เวลด์ เรดิโอ” การให้บริการวิทยุเฉพาะกลุ่มดังกล่าวสามารถให้บริการแก่กลุ่มบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป โดยสามารถสื่อสารได้ทั้งระบบบุคคลต่อบุคคล (one-to-one-basis) และระบบกระจายเสียง (one-to-many-basis) ซึ่งผู้ใช้สามารถส่งการสื่อสารไปยังสมาชิกทั้งกลุ่มได้ การสนทนาโดยวิทยุเฉพาะกลุ่มต่างจากระบบเซลลูลาร์ คือ จะเป็นการให้บริการแบบ semi-duplex นั่นคือผู้ใช้แต่ละรายสามารถสื่อสารได้ทั้งรับและส่ง แต่จะมีเพียงรายเดียวเท่านั้นที่สามารถส่งผ่านได้ในระบะนั้นๆ

นอกเหนือจากการให้บริการดังกล่าวข้างต้น เวลด์ เรดิโอ ยังเป็นผู้จัดจำหน่ายวิทยุสื่อสารเพื่อใช้ในธุรกิจเฉพาะ และมีการพัฒนารูปแบบบริการเสริมจากการประยุกต์ใช้เครือข่ายที่มีอยู่เช่น การให้บริการค้นหาติดตามยานพาหนะ ในขณะที่เดินทางโดยใช้สัญญาณจากระบบติดตามยานพาหนะอัตโนมัติ (Automatic Vehicle Location System: AVLS) กลุ่มลูกค้าที่สำคัญได้แก่ธุรกิจที่ต้องการสื่อสารเฉพาะกลุ่ม เช่น หนังสือพิมพ์ หน่วยงานรับเหมาก่อสร้าง บริษัทขนส่ง บริษัทน้ำมัน เป็นต้น

นอกจากนี้บริษัทยังมีการลงทุนในธุรกิจสื่อสารมวลชนและบริการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ ในส่วนธุรกิจสื่อสารมวลชนให้บริการผ่านบริษัท ไอ.เอ็น.เอ็น จำกัด ซึ่งถือหุ้นโดยบริษัทในเครือยูคอมร่วมกับ บริษัท สหคินิมา จำกัด ในสัดส่วนร้อยละ 62 : 38 โดยเริ่มดำเนินธุรกิจด้านสื่อวิทยุตั้งแต่ปี 2532 จนถึงปัจจุบันรวม 13 ปี เพื่อเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร และสร้างสรรค์รายการที่มีประโยชน์สู่สาธารณชนครอบคลุมพื้นที่ทั่วประเทศในนามของ สำนักข่าวไอ เอ็น เอ็น, คลื่นข่าวไอ เอ็น เอ็น และสถานีวิทยุ ชุมชนร่วมด้วยช่วยกัน ส่วนกลุ่มบริการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ ได้แก่ บริษัท อินเทอร์เน็ต เวบเจอร์ จำกัด เป็นบริษัทที่ให้บริการด้านการจัดทำตลาดกลางสินค้า และธุรกิจ

บริการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ภายใต้ www.thaixponet.com โดยได้รับการสนับสนุนจากกรมส่งเสริมการค้าส่งออก ในปี 2544 โดยถือหุ้นในสัดส่วนร้อยละ 20

นอกเหนือจาก 3 กลุ่มธุรกิจหลักแล้วยูคอมยังมีเงินลงทุนในบริษัท โทเทิล แอ็คเซ็สคอมมูนี เลชั่น จำกัด (มหาชน) (แทค) ผู้ให้บริการเครือข่ายโทรศัพท์เคลื่อนที่รายใหญ่อันดับที่สองของไทย ภายใต้สัญลักษณ์ทางการค้า “ดีแทค” ซึ่งก่อตั้งขึ้นในปี พ.ศ.2532 โดยยูคอมและได้รับอนุญาตให้บริการเครือข่ายโทรศัพท์เคลื่อนที่ในระบบความถี่ 800 และ 1800 จากการสื่อสารแห่งประเทศไทยเป็นระยะเวลา 27 ปี และได้เข้าเป็นบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในปี 2538 ซึ่งถือเป็นบริษัทไทยบริษัทแรกที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ต่างประเทศ ต่อมาในปี 2543 บริษัทฯ ได้ขายเงินลงทุนบางส่วนในแทคให้แก่บริษัท เทเลนอร์ เอเชีย พีทีอี ลิมิเต็ด ซึ่งเป็นบริษัทย่อยและถือหุ้นทั้งหมดโดย เทเลนอร์ เอเชีย ซึ่งเป็นบริษัทโทรคมนาคมระดับแนวหน้าจากประเทศนอร์เวย์ ทำให้ปัจจุบัน ยูคอมมีสัดส่วนการลงทุนในแทคร้อยละ 41.64

จากผลของการที่เทเลนอร์เข้าร่วมเป็นพันธมิตรธุรกิจ กลุ่มยูคอมได้รับการสนับสนุนอย่างต่อเนื่องจากเทเลนอร์ทั้งทางด้านเทคนิค การวางแผน และการกำหนดกลยุทธ์ทางธุรกิจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มธุรกิจบริการสื่อสารข้อมูลความเร็วสูง

4.4.2 ฐานะการเงินและผลการดำเนินงาน

ผลการดำเนินงาน

ณ สิ้นปี 2544 บริษัทฯ มีกำไรสุทธิจำนวน 1,650 ล้านบาท หรือ 3.80 บาทต่อหุ้น เพิ่มขึ้นจาก 460 ล้านบาทหรือ 1.06 บาทต่อหุ้นในปี 2543 คิดเป็นเพิ่มขึ้นร้อยละ 259 เป็นผลจากการที่บริษัทฯ มีรายได้จากการขายและบริการเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยในปี 2544 มีจำนวน 16,627 ซึ่งเพิ่มขึ้น ร้อยละ 125 เมื่อเทียบกับปี 2543 ซึ่งรายได้นี้มาจากกลุ่มบริการด้านเครือข่ายโทรคมนาคมและวิศวกรรมสื่อสาร จำนวน 9,363 ล้านบาท กลุ่มบริการสื่อสารไร้สายและอุปกรณ์สื่อสารไร้สายจำนวน 5,584 ล้านบาท กลุ่มบริการสื่อสารข้อมูลความเร็วสูงจำนวน 1,582 ล้านบาท และกลุ่มอื่นๆ จำนวน 99 ล้านบาท

รายได้

การเพิ่มขึ้นของรายได้จากการขายและบริการในแต่ละกลุ่มธุรกิจเมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมามีอยู่ในเกณฑ์ที่น่าพอใจ ซึ่งเป็นผลจากการเพิ่มขึ้นในรายได้ของธุรกิจหลักของกลุ่มบริษัทยูคอม ได้แก่การเพิ่มขึ้นของรายได้ในธุรกิจงานโครงการซึ่งเพิ่มขึ้นร้อยละ 175 เป็นผลมาจากการรับรู้รายได้จากงานโครงการต่างๆ ทั้งภาครัฐ และภาคเอกชน การเพิ่มขึ้นของธุรกิจจำหน่ายอุปกรณ์สื่อสารไร้สาย ซึ่งเพิ่มขึ้นร้อยละ 67 จากปี 2543 เนื่องมาจากภาวะการแข่งขันในธุรกิจการให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ โดยได้รับแรงสนับสนุนจากการปรับเปลี่ยนภาพลักษณ์การให้บริการของดีแทค

ในไตรมาสที่ 1 ของปี 2544 ทำให้การขยายตัวในธุรกิจจำหน่ายโทรศัพท์เคลื่อนที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้การขยายฐานลูกค้าของกลุ่มบริการสื่อสารข้อมูลความเร็วสูง โดยเฉพาะลูกค้าภาครัฐบาลประกอบกับความต้องการบริการสื่อสารข้อมูลความเร็วสูงโดยรวมที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องส่งผลให้รายได้จากกลุ่มบริการสื่อสารข้อมูลความเร็วสูงเพิ่มขึ้นร้อยละ 51 จากปี 2543

รายได้อื่น

สำหรับรายได้อื่นๆ ในงบกำไรขาดทุนของบริษัทฯ และบริษัทย่อย บริษัทฯ บันทึกรายแบ่งผลกำไรจากการลงทุนในบริษัทย่อยและบริษัทร่วมมีจำนวน 767 ล้านบาท เมื่อเทียบกับปี 2543 ซึ่งบันทึกขาดทุนจำนวน 639 ล้านบาท โดยส่วนแบ่งผลกำไรจากการลงทุนในบริษัทย่อยและบริษัทร่วมมาจากแตกจำนวน 769 ล้านบาท เทียบกับกับผลขาดทุนจำนวน 701 ล้านบาท ในปี 2543 ในส่วนของกำไร (ขาดทุน) จากอัตราแลกเปลี่ยน บริษัทมีนโยบายบริหารความเสี่ยงเกี่ยวกับอัตราแลกเปลี่ยนเงินตรา ต่างประเทศอย่างต่อเนื่องเพื่อลดภาระขาดทุนจากความผันผวนของอัตราแลกเปลี่ยน โดยในปี 2544 บริษัทบันทึกกำไรจากอัตราแลกเปลี่ยนจำนวน 135 ล้านบาท

ฐานะทางการเงิน

สินทรัพย์

ในปี 2544 สินทรัพย์ของกลุ่มบริษัทรวมทั้งสิ้น 20,018 ล้านบาท ลดลงจาก 20,727 ล้านบาท ในปี 2543 ร้อยละ 3 โดยสาเหตุสำคัญเป็นผลจากความสามารถในการส่งมอบงานโครงการลงด้าง ในปี 2543 แก่ลูกค้าได้มากขึ้น ทำให้งานบริการด้านโทรคมนาคมฯ ระหว่างทำลดลง ประกอบกับการบริหารสินค้าคงคลังที่มีประสิทธิภาพในการเป็นผลให้ยอดสินค้าคงเหลือสุทธิที่บันทึกในปี 2543 จำนวน 2,391 ล้านบาท ลดลงเหลือ 619 ล้านบาทในปี 2544 ดังนั้นแม้ยอดลูกหนี้การค้ามีการปรับตัวเพิ่มขึ้น สืบเนื่องจากรายได้จากการขายและบริการที่เพิ่มขึ้น แต่โดยรวมสินทรัพย์หมุนเวียนปรับตัวลดลง ร้อยละ 14

เงินสดและเงินฝากธนาคารและเงินลงทุนระยะสั้น: ณ สิ้นปี 2544 บริษัทฯ มีเงินสดและเงินฝากธนาคารทั้งสิ้น 931 ล้านบาท และมีเงินสดลงทุนระยะสั้นทั้งสิ้น 907 ล้านบาท ซึ่งลดลงเล็กน้อยเมื่อเทียบกับเงินสดและเงินฝากธนาคารจำนวน 1,011 ล้านบาท และยอดเงินลงทุนระยะสั้นจำนวน 908 ณ สิ้นปี 2543 โดยเป็นผลมาจากการที่บริษัทมีผลประกอบการที่ดีขึ้น รวมทั้งมีการปรับเปลี่ยนกระบวนการเก็บหนี้เพื่อให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นส่งผลให้บริษัท มีกระแสเงินสดสุทธิจากการดำเนินงานทั้งสิ้น 1,981 ล้านบาท เมื่อเทียบกับจำนวน 536 ล้านบาทในปีก่อน ในขณะที่บริษัทมีการใช้เงินเพื่อการลงทุนสุทธิจำนวน 380 ล้านบาทเมื่อเทียบกับกระแสเงินสดจากการลงทุนสุทธิที่ได้รับจำนวน 9,377 ล้านบาทอันสืบเนื่องมาจากการขายเงินลงทุนในปี 2543 ในส่วน

เลขหมู่.....

สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

กระแสเงินสดสุทธิจากกิจกรรมจัดหาเงิน เนื่องบริษัทได้จ่ายชำระหนี้ก่อนกำหนดทำให้กระแสเงินสดในกิจกรรมจัดหาเงินใช้ไปสุทธิ 1,775 ล้านบาทเมื่อเทียบกับที่ใช้ไปทั้งสิ้น 9,502 ล้านบาท ในปี 2543

ลูกหนี้การค้าสุทธิ: ลูกหนี้การค้าสุทธิเพิ่มขึ้นจาก 1,175 ล้านบาทในปี 2543 มาอยู่ที่ระดับ 1,478 ล้านบาท ณ สิ้นปี 2544 เนื่องจากยอดขายได้จากการขายและบริการที่เพิ่มขึ้น ประกอบกับมาตรการการควบคุมการติดตามและจัดเก็บหนี้อย่างใกล้ชิด ส่งผลให้ระยะเวลาการจัดเก็บหนี้ลดลงจาก 86 วัน ในปี 2543 เหลือเพียง 34 วัน ในปี 2544

ลูกหนี้การค้าของบริษัทฯ ที่เกินกำหนดชำระเกินกว่า 6 เดือนขึ้นไปส่วนใหญ่เป็นลูกหนี้ส่วนราชการและ รัฐวิสาหกิจ บริษัทฯ ได้พิจารณาตั้งค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญสำหรับลูกหนี้การค้าอื่นที่มียอดค้างชำระเป็นระยะเวลานานแล้ว โดยพิจารณาจากประสบการณ์ในการเก็บหนี้และตามสถานะปัจจุบันของลูกหนี้ดังกล่าว

ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2544 บริษัทฯ มียอดลูกหนี้การค้าจากการขายอุปกรณ์สื่อสารและบริการติดตั้งระบบสื่อสารจำนวน 198 ล้านบาท (2543 : 198 ล้านบาท) และดอกเบี้ยค้างรับจำนวน 32 ล้านบาท (2543 : 28 ล้านบาท) ซึ่งเป็นลูกหนี้ที่ค้างชำระมานานเนื่องจากเกิดข้อโต้แย้งกัน คณะอนุญาโตตุลาการมีคำตัดสินให้ลูกหนี้ดังกล่าวชำระเงินให้แก่บริษัทฯ จำนวน 128 ล้านบาทบวกดอกเบี้ยสะสมซึ่งคำนวณจนถึงวันที่ในงบดุลจำนวน 42 ล้านบาท ปัจจุบันบริษัทฯ ได้ยื่นฟ้องต่อศาลเพื่อขอรับชำระคืนหนี้ทั้งจำนวนซึ่งยังไม่ทราบผลในขณะนี้ เนื่องจากฝ่ายบริหารเชื่อมั่นว่าบริษัทฯ จะชนะคดีในที่สุดและได้รับชำระหนี้บางส่วนจากลูกหนี้ ดังนั้นบริษัทฯ จึงได้บันทึกสำรองขาดทุนสำหรับกรณีนี้ไว้ในบัญชีเป็นจำนวน 83 ล้านบาท (2543 : 101 ล้านบาท)

สินค้าคงเหลือสุทธิ: ณ สิ้นปี 2544 บริษัทฯ มีสินค้าคงเหลือสุทธิจำนวน 619 ล้านบาท ลดลงจากจำนวน 2,391 ล้านบาท ณ สิ้นปี 2543 โดยมีสาเหตุหลักจากการลดลงของงานบริการด้านเครือข่ายโทรคมนาคมฯ ระหว่างทำโดยลดลงมาอยู่ที่ระดับ 432 ล้านบาทจากจำนวน 1,983 ล้านบาท ณ สิ้นปี 2543 อันสืบเนื่องจากความสารถในการส่งมอบงานคงค้างในปี 2543 ให้แก่ลูกค้าได้มากขึ้น

รายได้ค้างรับสุทธิ: ณ สิ้นปี 2544 บริษัทฯ มีรายได้ค้างรับจำนวน 1,311 ล้านบาทซึ่งปรับตัวเพิ่มขึ้นจากระดับ 446 ล้านบาท ณ สิ้นปี 2543อันมีสาเหตุหลักมาจากรายได้ค่าบริการด้านเครือข่ายโทรคมนาคมฯ ค้างรับ ณ สิ้นปี 2544 เพิ่มขึ้นมาอยู่ที่ระดับ 1,242 ล้านบาทจาก 353 ล้านบาท ณ สิ้นปี 2543 ซึ่งรายได้ดังกล่าวเป็นรายได้ที่รับรู้แล้วแต่ยังไม่ได้เรียกเก็บ โดยรับรู้เป็นรายได้ตามขั้นความสำเร็จของงานบริการ กำหนดจากการสำรวจงานที่ทำเสร็จโดยวิศวกร

เงินลงทุนระยะยาวอันสุทธิ: บริษัทฯ ได้ตั้งสำรองผลขาดทุนจากการด้อยค่าของเงินลงทุน ซึ่งรวมไปถึงเงินลงทุนในหลักทรัพย์เพื่อขาย และเงินลงทุนทั่วไป ซึ่งได้แก่ Asia Broadcasting Communication Network Ltd., Mobile Information System, Inc. และบริษัทอื่นๆ แล้วเต็มจำนวน ในปี 2543 ทำให้ไม่มีการบันทึกเงินลงทุนดังกล่าวในปี 2543 ในขณะที่ปี 2544 มีจำนวน 10 ล้านบาท จากการลงทุนในบริษัท แปซิฟิก อินเทอร์เน็ต (ประเทศไทย) จำกัด

หนี้สิน

ณ สิ้นปี 2544 หนี้สินของกลุ่มบริษัทรวมทั้งสิ้น 13,108 ล้านบาท ลดลงจาก 15,424 ล้านบาทในปี 2543 คิดเป็นการลดลงร้อยละ 15 ซึ่งสาเหตุสำคัญมาจากการที่กลุ่มบริษัทมีการจ่ายชำระคืนเจ้าหนี้บางส่วนก่อนกำหนด ได้แก่เจ้าหนี้เงินกู้ยืม เจ้าหนี้หุ้นกู้ภายในประเทศ และเจ้าหนี้หุ้นกู้ต่างประเทศ โดยมีการจ่ายชำระคืนก่อนกำหนด 2 ครั้ง รวมทั้งสิ้นคิดเป็นการชำระคืนร้อยละ 17 ของหนี้คงค้างทั้งหมด เป็นผลให้ภาระหนี้ที่เหลือซึ่งจะครบกำหนด ชำระคืนในปี 2546 มีจำนวนลดลงจาก 9,527 ล้านบาทในปีที่แล้ว เหลือเพียง 7,828 ล้านบาท หรือเทียบเท่า 176 ล้านเหรียญสหรัฐฯ ซึ่งประกอบไปด้วยหนี้สกุลเหรียญสหรัฐฯ สกุลเยนญี่ปุ่น และสกุลบาทในสัดส่วนร้อยละ 66 ร้อยละ 16 และร้อยละ 18 ตามลำดับ

สภาพคล่อง

ในปี 2543 บริษัทฯ ขายเงินลงทุนใน แแทค ทำให้บริษัทฯ มีเงินสดสุทธิจากกิจกรรมลงทุนจำนวน 9,377 ล้านบาท ประกอบกับมีเงินสดสุทธิจากกิจกรรมดำเนินงานจำนวน 536 ล้านบาท ทำให้บริษัทสามารถชำระคืนหนี้บางส่วนได้ 9,488 ล้านบาท สำหรับปี 2544 บริษัทฯ มียอดรายได้จากการขายและบริการเพิ่มขึ้นทำให้บริษัทฯ มีกระแสเงินสดสุทธิจากการดำเนินงานสูงถึง 1,981 ล้านบาท ในขณะที่บริษัทใช้เงินลงทุนทั้งสิ้นจำนวน 380 ล้านบาท ขณะเดียวกันก็มีการชำระคืนหนี้ก่อนกำหนด บางส่วนทำให้บริษัทมีเงินสดสุทธิใช้ไปในกิจกรรมจัดหาเงิน 1,775 ล้านบาท ทำให้มีเงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสดลดลงสุทธิ 174 ล้านบาทในปี 2544

อัตราส่วนสภาพคล่องอยู่ที่ระดับ 1.36 เท่า ปรับตัวจาก 1.40 เท่า ณ สิ้นปี 2543 สาเหตุสำคัญเนื่องจากการลดลงของสินค้าคงเหลือสุทธิจากจำนวน 2,391 ล้านบาท ณ สิ้นปี 2543 มาอยู่ที่ระดับ 619 ล้านบาท

ในด้านความสามารถในการชำระดอกเบี้ยนั้น ณ สิ้นปี 2543 บริษัทฯ มีอัตราส่วนความสามารถในการชำระดอกเบี้ยอยู่ที่ระดับ 0.87 เท่าและปรับตัวมาอยู่ที่ระดับ 2.99 เท่า ณ สิ้นปี 2544 เนื่องจากกระแสเงินสดจากการดำเนินงานที่เพิ่มขึ้นอันเป็นผลสืบเนื่องมาจากรายได้จากการขายและการบริการที่เพิ่มขึ้น ในขณะเดียวกันดอกเบี้ยจ่ายของบริษัทฯ ลดลงร้อยละ 43 จากจำนวน

1,291 ล้านบาทในปี 2543 มาอยู่ที่ 735 ล้านบาท เนื่องมาจากการชำระหนี้บางส่วนก่อนกำหนด ประกอบกับผลของการบริหารความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นจากความผันผวนของอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Chiang Mai University